

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 344
van **ROBRECHT BOTHUYNE**
datum: 18 maart 2019

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Energie-efficiëntiefonds voor kmo's - Aanwending

In 2017 werd het energie-efficiëntiefonds voor kmo's geoperationaliseerd.

Op de website van ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) staat: "PMV zal de komende vijf jaar 20 miljoen euro investeren in zogenaamde ESCO-bedrijven (Energy Service Companies). Deze nemen de investeringen in energie-efficiëntie over van andere bedrijven die dergelijke investeringen niet kunnen doen. In totaal zal er tegen 2022 zo'n 100 miljoen euro beschikbaar gesteld worden door bijkomende financiering van banken en privébedrijven. Daarbij zal specifiek aandacht worden besteed aan het stimuleren van investeringen bij kmo's."

In ruil moeten kmo's – tijdelijk - een deel van hun besparing doorstorten aan het ESCO-bedrijf.

Aanvragen komen van ontwikkelaars van ESCO's die op hun beurt een aantal projecten willen realiseren.

1. Hoeveel kmo's hebben een aanvraag gedaan bij het energie-efficiëntiefonds in 2018? Graag totale aantal en opdeling naar:
 - a) provincie;
 - b) aard van het project, de ESCO of het ESCO-fonds waarin geïnvesteerd zal worden;
 - c) welke acties de energie-efficiëntie bevorderen;
 - d) te schatten energiebesparing;
 - e) bedrag van investering dat werd aangevraagd.
2. Hoeveel van de aanvragen werden in 2018 goedgekeurd? Graag totale aantal en opdeling naar:
 - a) provincie;
 - b) aard van het project, de ESCO of het ESCO-fonds waarin geïnvesteerd zal worden;
 - c) welke acties de energie-efficiëntie bevorderen;
 - d) te schatten energiebesparing;
 - e) bedrag van investering dat werd goedgekeurd.
3. Hoeveel aanvragen werden niet goedgekeurd in 2018? Graag totale aantal en opdeling naar:
 - a) provincie;
 - b) aard van het project, de ESCO of het ESCO-fonds waarin geïnvesteerd zal worden;
 - c) welke acties de energie-efficiëntie bevorderen;

- d) te schatten energiebesparing;
- e) bedrag van investering dat niet werd aanvaard.

4. Wat is de top 3 van redenen waarom een dossier niet werd goedgekeurd?
5. Naast elke euro die PMV investeert, dient er minstens 1 euro aan private middelen ingebracht te worden.

Wat is de totale investering vanuit PMV in 2018? Welke hefboom heeft dat gegeven aan private middelen in 2018?

6. Wat is de raming voor 2019 inzake het investeren in energie-efficiëntie van kmo's via dit fonds?
7. Hoe evalueert de minister de aanwending van het energie-efficiëntiefonds op dit moment? Waar zou kunnen worden bijgestuurd?

ANTWOORD

op vraag nr. 344 van 18 maart 2019

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. De opzet van het fonds is te investeren in Energy Service Companies (ESCO's). De aanvragen komen in de eerste plaats van de ontwikkelaars van ESCO's die op hun beurt een groot aantal projecten willen realiseren. Het investeringsteam van ParticipatieMaatschappij Vlaanderen NV (PMV) heeft in de loop van 2018 op 6 concrete, potentiële samenwerkingen met ESCO-bedrijven gewerkt.
 - a) Er is geen specifieke opdeling van projecten naar provincie gekend. De doelgroep aan klanten van elk van deze ESCO-bedrijven is niet specifiek gericht per of opgedeeld naar provincie, maar is verspreid over heel Vlaanderen.
 - b) De aard van de ESCO-bedrijven en de projecten zijn divers:
 1. ESCO-bedrijven die zich richten op relatief grote pakketten van energie-efficiëntie investeringen in gebouwen. De doelgroepen van deze ESCO-bedrijven hebben bijgevolg als voornaamste kenmerken: uitbaters/eigenaars van gebouwen die een hoge energiefactuur dragen, een voldoende groot patrimonium aan (oudere) gebouwen onder beheer hebben, lange termijnambities hebben met het gebouw. Voorbeelden zijn uitbaters van woonzorgcentra, ziekenhuizen, kantoorgebouwen, enz.
 2. ESCO-bedrijven die zich richten op energie-efficiëntie investeringen bij bedrijven. Naast energie-efficiëntie investeringen in de gebouwen zelf, richten deze ESCO-bedrijven zich ook op de productieprocessen van deze bedrijven (bv. voorziening van perslucht, stoom, elektriciteit, enz. voor de productieprocessen).

Een aantal van deze ESCO-bedrijven zijn spelers die intussen belangrijke referenties hebben opgebouwd (mede dankzij de financiering van PMV, de private partners en banken) en toonaangevend zijn in de sector. Deze ESCO-bedrijven hebben voornamelijk nood aan verdere financiering van de pipeline aan projecten.

Andere ESCO-bedrijven zijn startende ondernemingen die wel ervaring hebben in het leveren van diensten of producten in de energiesector (zoals installateurs, technische adviseurs, studiebureaus, enz.), maar in de nabije toekomst als ESCO-bedrijf willen doorgroeien. Een aantal van deze bedrijven heeft in de eerste plaats nood aan een relatief beperkte bedrijfsfinanciering om de eigen producten, systemen, enz. verder te ontwikkelen. Deze bedrijfsfinanciering kan er vervolgens mee voor zorgen dat deze bedrijven een concrete pipeline van projecten kunnen opbouwen en realiseren, gesteund door de verdere financiering van deze projecten door PMV, de private partners, aangevuld met bankfinanciering.

Enkele van deze ESCO-bedrijven hebben als specifieke doelgroep KMO's. De meeste ESCO-bedrijven richten zich, voornamelijk omwille van risicospreiding, tot een mix van bedrijven - gaande van de kleine KMO's tot grotere spelers - en (lokale) overheden.

c) De aard van de acties ter bevordering van de energie-efficiëntie zijn divers, bijvoorbeeld:

1. Isolatie van muren, daken, leidingen;
2. Stookplaatsrenovaties;
3. Installatie van PV-panelen;
4. Optimalisatie van ventilatie, pompen, enz.;
5. Verlichtingsinstallaties (relighting);
6. Warmtepompen;
7. Luchtgroepen;
8. Installaties voor warmterecuperatie;
9. Warmtekrachtkoppeling (WKK);
10. Kleinschalige houtverbrandingsinstallaties;
11. Windenergie.

d) De inschatting van verwachte energiebesparingen is voor de meeste energiebesparende technieken – op enkele na, zoals relighting – een vrij complexe en zeer projectspecifieke materie. Vaak zijn de uiteindelijke vooropgestelde besparingen bovendien het resultaat van een onderhandelingsstraject tussen het ESCO-bedrijf en de klant, afhankelijk van ondermeer de voorkeuren m.b.t. de contractduur, terugverdiëntijden, het gewenste ambitieniveau, enz. Met andere woorden, op het moment van de investeringsaanvraag of de uitwerking van het kader kan de energiebesparing nog niet gekwantificeerd worden.

e) Ca. 5 miljoen euro.

2. Het investeringsteam van PMV heeft in de loop van 2018 met twee ESCO-ontwikkelaars investeringskaders afgerond, goed voor een totale investering van 2 miljoen euro. Deze investeringskaders zullen leiden tot meerdere clusters van projecten die dan per cluster in een ESCO worden ondergebracht. In 2018 zijn binnen één van deze investeringskaders intussen 2 clusters van samen 53 projecten, ondergebracht in 2 ESCO's, volledig gebouwd en operationeel – waarbij PMV 1.170.000 euro heeft geïnvesteerd en 8 miljoen euro aan bijkomende private middelen werden aangetrokken. Het andere investeringskader betreft een investering van 425.000 euro in een onderneming die wil doorgroeien tot ESCO-bedrijf. Deze bedrijfsfinanciering kan er mee voor zorgen dat dit bedrijf een concrete pipeline van projecten kan opbouwen en realiseren, gesteund door de verdere financiering van deze projecten door PMV, de private partners, aangevuld met bankfinanciering.

a) Er is geen specifieke opdeling naar provincie gekend. De doelgroep aan klanten is niet specifiek gericht per of opgedeeld naar provincie. De gebouwen binnen de verschillende projecten zullen verspreid zijn over verschillende provincies.

b) Het eerste ESCO-bedrijf richt zich in eerste instantie op relatief grote pakketten van energie-efficiëntie investeringen in gebouwen. De doelgroepen van dit ESCO-bedrijf hebben bijgevolg als voornaamste kenmerken: uitbaters/eigenaars van gebouwen die een hoge energiefactuur dragen, een voldoende groot patrimonium aan (oudere) gebouwen onder beheer hebben, lange termijnambities hebben met het gebouw. Voorbeelden zijn uitbaters van woonzorgcentra, ziekenhuizen, kantoorgebouwen, enz. Daarnaast richt het ESCO-bedrijf zich ook op energie-efficiëntie investeringen bij bedrijven/KMO's, enkele scholen en lokale overheden. Het tweede ESCO-bedrijf richt zich specifiek op KMO's.

c) Aard van de acties ter bevordering van de energie-efficiëntie in de tot nu toe uitgevoerde projecten:

1. Isolatie van muren en daken;

2. Stookplaatsrenovaties;
3. Installatie van PV-panelen;
4. Optimalisatie van ventilatie, pompen, enz.;
5. Verlichtingsinstallaties (relighting);
6. Warmtekrachtkoppeling (WKK).

d) In de clusters van projecten binnen het eerste ESCO-bedrijf wordt een totale energiebesparing vooropgesteld van ongeveer 5.000 MWh per jaar - of het equivalent van het verbruik van ongeveer 1.500 gezinnen - gedurende 15 à 20 jaar.

e) 2 miljoen euro.

3. Er is één aanvraag geweest waarbij het investeringsteam besloten heeft om niet te investeren, aangezien het ESCO-bedrijf zich enkel en specifiek richtte op overheden als klant wat niet de doelstelling van het fonds is. Daarnaast zijn er drie aanvragen geweest waarbij het investeringsteam besloten heeft om ze buiten het energie-efficiëntiefonds verder te behandelen, aangezien de focus hoofdzakelijk op hernieuwbare energieproductie en te weinig op energie-efficiënte lag.

4. Zie antwoord vraag 3.

5. In juli 2017 werd een eerste investeringskader tussen PMV en een startup ESCO-bedrijf goedgekeurd voor een totaalbedrag van 2,5 miljoen euro. In 2018 werd dit investeringskader verhoogd met 1,5 miljoen euro tot 4 miljoen euro. Een private investeerder heeft hetzelfde bedrag toegezegd. Daarnaast wordt voor de financiering van de projecten nog bankfinanciering aangetrokken. Mede dankzij de investering van PMV - van tot nu toe 1.765.000 euro (waarvan 1.170.000 euro in 2018) - realiseerde dit ESCO-bedrijf al een pakket aan energiebesparende investeringen in gebouwen van ongeveer 12,5 miljoen euro (waarvan 8 miljoen euro in 2018). Dit komt neer op een multiplicator van 7,08.

Het tweede in 2018 afgeronde investeringskader betreft een investering van 425.000 euro in een onderneming die wil doorgroeien tot ESCO-bedrijf. Een private investeerder heeft hetzelfde bedrag toegezegd. Deze bedrijfsfinanciering kan er mee voor zorgen dat dit bedrijf een concrete pipeline van projecten kan opbouwen en realiseren, gesteund door de verdere financiering van deze projecten door PMV, de private partners, aangevuld met bankfinanciering. Voor deze toekomstige pipeline aan projecten wordt een gelijkaardige multiplicator verwacht.

6. Het investeringsteam van PMV werkt momenteel op 5 potentiële samenwerkingen met ESCO-bedrijven. In deze transacties wordt momenteel gewerkt aan de due diligence en mogelijke structurering. De verwachting is dat dit leidt tot circa 2,5 miljoen aan investeringstoezeggingen in 2019.

7. De ESCO-markt is een markt in de opstartfase. Het aantal full scope ESCO-bedrijven dat erin slaagt om referenties op te bouwen en concrete energiebesparingsprojecten te realiseren, groeit, maar is tot op heden beperkt tot enkele startups en enkele bedrijven gelinkt aan grote energieleveranciers.

Analyses uit het verleden suggereren dat een gebrek aan ontwikkeling van de vraagzijde (het identificeren, ontwikkelen en effectief contracteren van goede energiebesparingsprojecten bij klanten) één van de grootste uitdagingen is voor de ESCO-markt in Vlaanderen. Een jaar na de start van het "ESCO-fonds" lijkt dit ook bevestigd. Het is daarom de rol van PMV om steeds meer goede initiatieven van ESCO-bedrijven te kunnen ondersteunen zodat de ESCO-bedrijven voldoende projecten aan de vraagzijde kunnen ontwikkelen en vervolgens realiseren.